การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านยางชุมใหญ่

The Development of a Local Curriculum on 'Sisaket Shallots' for the Social Studies, Religion, and Culture Learning Area for Sixth-Grade Students at Ban Yang Chum Yai School

มัชฌิมา ลาดเสน[1*], ประดิษฐ์ ชื่นบาน[2], และภัทระ อินทรกำแหง[3]

Matchima Ladsean[1*], Pradit Chuenban[2], and Pattara Intarakamhaeng[3]

[1,3]สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[2]สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[1,3]Social Studies, Faculty of Education, Surin Rajabhat University, Thailand

[2]Psychology and Guidance, Faculty of Education, Surin Rajabhat University, Thailand

[*]Corresponding Author E-mail : 67054000101@srru.ac.th

วันที่รับบทความ 25 ตุลาคม 2568
วันแก้ไขบทความ 11 กุมภาพันธ์ 2569
วันตอบรับบทความ 16 กุมภาพันธ์ 2569

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “หอมแดงศรีสะเกษ” 2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านยางชุมใหญ่ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องหอมแดงศรีสะเกษ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) และการหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ E_1/E_2ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “หอมแดงศรีสะเกษ” ที่พัฒนาขึ้นพบว่าประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนมีค่าเท่ากับ 81.19 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์เท่ากับ 83.21 แสดงว่าประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 81.19/83.21 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน 80/80 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5104 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็น ร้อยละ 51.04 และ3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “หอมแดงศรีสะเกษ” โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords): หลักสูตรท้องถิ่น, หอมแดงศรีสะเกษ, โรงเรียนบ้านยางชุมใหญ่

Abstract

This research aimed to: 1) create and develop the effectiveness of a local curriculum on "Sisaket Shallots," 2) To determine the effectiveness index of the local curriculum on Sisaket shallots for Grade 6 students in the Social Studies, Religion, and Culture subject group, and 3) study students' satisfaction with the developed local curriculum. The target group for this research consisted of 7 Prathomsuksa 6 (Grade 6) students from Ban Yang Chum Yai School, selected through purposive sampling. The research instruments included: 1) the local curriculum on "Sisaket Shallots," 2) a learning achievement test, and 3) a satisfaction questionnaire regarding the curriculum. Data analysis employed statistics including mean, standard deviation, t-test (for Dependent Samples), and the calculation of the curriculum's effectiveness based on the E1/E2 criteria.The research findings revealed that :1) The developed local curriculum on "Sisaket Shallots" for Prathomsuksa 6 students had an effectiveness of the process (E1) equal to 81.19 and an effectiveness of the results (E2) equal to 83.21. This shows that the effectiveness of the learning activities was 81.19/83.21, which met the 80/80 hypothesis. 2) The effectiveness index of 0.5104 shows that students made a learning progress of 51.04 percent. and3) Students' overall satisfaction with the learning management based on the "Sisaket Shallots" local curriculum was at a high level.

Keywords: Local Curriculum, Sisaket Shallots, Ban Yang Chum Yai School

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนถึงความต้องการและเอกลักษณ์ของชุมชน หลักสูตรท้องถิ่นช่วยให้นักเรียนเข้าใจคุณค่าของทรัพยากรในพื้นที่และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างบทเรียนกับชีวิตจริง (UNESCO, 2019) การนำความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบรรจุในหลักสูตรยังเป็นการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ต่อไป (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564) นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนผ่านการสร้างความเข้าใจและการต่อยอดทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น หลักสูตรท้องถิ่นเป็นแนวทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการนำภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนี้ควรมีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในชุมชน เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นสามารถดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้นอกห้องเรียนที่พาเด็กไปสัมผัสประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ โดยเน้นให้เด็กเรียนรู้สิ่งที่มีคุณค่าและความหมายกับการดำรงชีวิตในท้องถิ่น ซึ่งช่วยเสริมสร้างความ

เข้าใจในบริบทของตนเองและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (มติชน, 2561) นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นยังช่วยเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ นักเรียนสามารถเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ฝึกการสังเกต การตั้งคำถาม และการนำเสนอผลงาน ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมาย (มติชน, 2561) การนำหลักสูตรท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ยังเป็นแนวทางที่ช่วยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนสามารถร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาในพื้นที่ และเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้หลักสูตรมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น และส่งผลดีต่อการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว (เฉลียว ดอนกวนเจ้า, 2559)

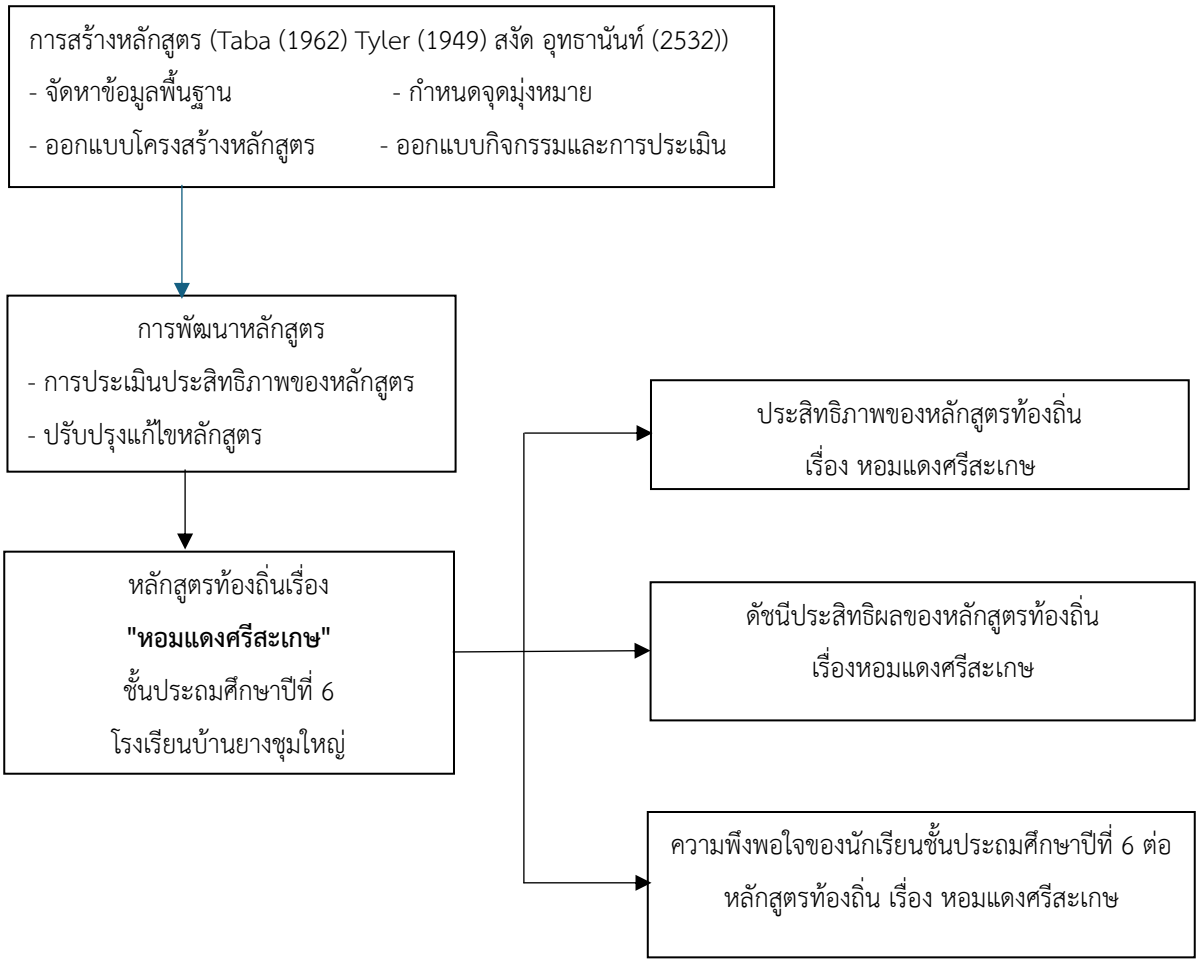
จังหวัดศรีสะเกษเป็นหนึ่งในพื้นที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีภาคเกษตรกรรมเป็นหัวใจหลักของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะหอมแดง ในอำเภอยางชุมน้อยที่มีดินและสภาพอากาศเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชเหล่านี้ หอมแดงศรีสะเกษเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สะท้อนภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ จังหวัดศรีสะเกษได้รับการยอมรับในฐานะศูนย์กลางการปลูกหอมแดงที่มีคุณภาพในระดับประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564) หอมแดงจากศรีสะเกษไม่เพียงแต่มีบทบาททางเศรษฐกิจที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ แต่ยังสะท้อนถึงความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นเรื่องหอมแดงศรี สะเกษจึงเป็นการผสมผสานความรู้ทางวิชาการเข้ากับความรู้ท้องถิ่นที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบองค์รวม

โรงเรียนบ้านยางชุมใหญ่ ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการปลูกหอมแดงอย่างแพร่หลาย ซึ่งถือเป็นโอกาสสำคัญสำหรับการพัฒนาหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การศึกษาในปัจจุบันยังขาดการเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับที่เพียงพอ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563) หลายโรงเรียนยังคงใช้หลักสูตรที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีที่ไม่ได้สะท้อนถึงชีวิตประจำวันของผู้เรียนหรือความต้องการของชุมชนโดยตรงและผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่านักเรียนในท้องถิ่นบ้านยางชุมใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภูมิปัญญาการปลูกหอมแดงซึ่งเป็นพื้นเศรษฐกิจของจังหวัดและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหอมแดง เพราะจากที่ได้ทำการทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหอมแดงแล้วพบว่าส่วนใหญ่ได้คะแนนน้อยมาก (สุริยา นามวงษ์, การสัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2568) นอกจากนี้ผู้วิจัยจะได้นำหลักสูตรท้องถิ่น ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติในทางทฤษฎีนั้นจะดำเนินการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนและในทางปฏิบัตินั้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเข้าฝึกปฏิบัติงานในแปลงผักของโรงเรียน ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของชุมชน นักเรียน ครูและเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและแนวทางในการประกอบอาชีพของนักเรียนที่ได้ศึกษาตามหลักสูตรท้องถิ่นนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพของหลักสูตร เรื่อง "หอมแดงศรีสะเกษ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านยางชุมใหญ่ จำนวน 7 คน โดยมีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องหอมแดงศรีสะเกษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านยางชุมใหญ่ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ
   - สาระการเรียนรู้
   - หน่วยการจัดการเรียนรู้
   - แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน และหลังเรียน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและสามารถนำมาวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. **แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน** โดยมีขั้นตอนดังนี้

   1.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

   1.2 เครื่องมือที่ใช้

   - แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
   - แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น

   1.3 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

   - ใช้แบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ก่อนและหลังเรียน
   - ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น

   1.4 การบันทึกข้อมูล

   - เก็บรวบรวมแบบสอบถามและบันทึกผลคะแนนจากแบบทดสอบลงในฐานข้อมูล

2. **ขั้นตอนการเก็บข้อมูล**

   2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ที่จัดทำไว้กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ทั้งหมด 4 หน่วยการเรียนรู้ รวมเป็นเวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) และทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อดูพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้เพื่อไปหาค่าที่ใช้ในการวัดและประเมินการพัฒนาของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอนำเสนอวิธีดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) กำหนดเกณฑ์ 80/80

2. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ ระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติแบบการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

3. วิเคราะห์หาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยหาค่าเฉลี่ยอัตราส่วนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $\bar{x}$ และ S.D.

ผลการวิจัย (Research Results)

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านยางชุมใหญ่ สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียนและหลังเรียน

	ค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียน			ค่าประสิทธิภาพหลังเรียน		
N	คะแนนเต็มระหว่างเรียน	คะแนนรวมระหว่างเรียน	E_1	คะแนนเต็มหลังเรียน	คะแนนรวมหลังเรียน	E_2
7	60	341	81.19	40	233	83.21

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนมีค่าเท่ากับ 81.19

และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์เท่ากับ 83.21 แสดงว่าประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 81.19/83.21 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน 80/80

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการหาค่าดัชนีประสิทธิผล

ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม (Total)	ผลรวมของคะแนนหลังเรียน (P_2)	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน (P_1)	E.I.
280	233	184	0.51

สรุปจากตารางที่ 2 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5104 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็น ร้อยละ 51.04 ของคะแนนที่เหลือหรือคะแนนที่ควรจะทำได้เพิ่มขึ้น ซึ่งตามเกณฑ์การยอมรับทั่วไปในงานวิจัยทางการศึกษา (โดยมักอ้างอิงเกณฑ์ที่ 0.50 ขึ้นไป) ถือว่าสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิผลช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจริงในระดับที่น่าพอใจ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นของนักเรียน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	อันดับ	แปลผล
1.ด้านเนื้อหาการเรียนรู้			
1. เนื้อหาการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของนักเรียน	3.97	4	มาก
2. เนื้อหาการเรียนรู้ที่เรียนสามารถนำเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.13	1	มาก
3. เนื้อหาการเรียนรู้ส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนมีความตระหนัก ส่งเสริมให้ช่วยกันอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม	4.07	2	มาก
4. เนื้อหาการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.03	3	มาก
2.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
1. ครูเตรียมการสอนและมีความพร้อมที่จะสอน	3.87	3	มาก
2. ครูมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอน	3.77	4	มาก
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เช่น การสนทนาและการฝึก	4.20	1	มาก
4. นักเรียนมีส่วนรวมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.03	2	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	อันดับ	แปลผล
2.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
1. ครูเตรียมการสอนและมีความพร้อมที่จะสอน	3.87	3	มาก
2. ครูมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอน	3.77	4	มาก
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เช่น การสนทนาและการฝึก	4.20	1	มาก
4 . นักเรียนมีส่วนรวมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.03	2	มาก
3.ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้			
1. สื่อการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	4.00	3	มาก
2. สื่อการสอนมีความหลากหลาย	4.10	1	มาก
3. ครูใช้สื่อการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.03	2	มาก
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	4.00	3	มาก
5. นักเรียนมีโอกาสศึกษานอกสถานที่เหมาะกับกิจกรรมการเรียนรู้	3.90	4	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล			
1. ครูแจ้งวิธีการวัดผลและประเมินผลให้นักเรียนทราบล่วงหน้า	4.07	4	มาก
2. ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เช่นการตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด การทำกิจกรรมในห้องเรียน การนำเสนอผลงาน	4.13	3	มาก
3. ครูแจ้งผลการเรียนหรือผลงานที่นักเรียนปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนทราบจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	4.30	2	มาก
4. การประเมินตรงตามเนื้อหาการเรียนรู้ที่เรียน	4.07	4	มาก
5. การประเมินมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม	4.37	1	มาก
โดยรวม	**4.06**	**มาก**	

สรุปจากตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหอมแดงศรีสะเกษจากการสอบถามนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นนี้ใน ระดับมาก ในทุกด้านที่ทำการประเมิน โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\overline{X}$ = 4.06) เฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนพึงพอใจมากที่สุดใน ด้านการวัดและประเมินผล โดยความเที่ยงตรงและยุติธรรมในการประเมิน ($\overline{X}$=4.37) นอกจากนี้ยังพึงพอใจอย่างมากต่อความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$=4.20) และการที่เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ($\overline{X}$=4.13)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนมีค่าเท่ากับ 81.19 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์เท่ากับ 83.21 แสดงว่าประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 81.19/83.21 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับวีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2567) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช" ผลวิจัยพบว่า ผลการประเมินค่าประสิทธิภาพของหลักสูตร E_1/E_2 = 80/80 เท่ากับ 81.50/84.00 ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของหลักสูตรจากความคิดเห็นของผู้สอนอยู่ในระดับ มากที่สุด และงานวิจัยของเดชกุล มัทวานุกูล (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง สุสานช่างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช่างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.02/83.64

2. การหาดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5104 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็น ร้อยละ 51.04 ของคะแนนที่เหลือหรือคะแนนที่ควรจะทำได้เพิ่มขึ้น ซึ่งตามเกณฑ์การยอมรับทั่วไปในงานวิจัยทางการศึกษา ถือว่าสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิผลช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจริงในระดับที่น่าพอใจ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (0.50 ขึ้นไป) สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นนี้ สามารถช่วยเปลี่ยนผู้เรียนจากสภาพที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นได้จริง โดยผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองจากพื้นฐานความรู้เดิมได้เกินกว่าร้อยละ 50 ของศักยภาพที่จะพัฒนาได้ ส่งผลให้นวัตกรรมนี้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านยางชุมใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของผู้เรียนได้จริงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ จิตนา พุ่มไสว (2564) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการศึกษาด้วยแหล่งการเรียนรู้และท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองจันทร์ ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมักจะใช้รูปแบบการตรวจสอบที่มีความสำคัญปานกลางและหลังใช้ดัชนีชี้วัดมากที่สุด (EI) ของรูปแบบเท่ากับ 0.7813 เป็นส่วนสำคัญของการศึกษาด้วยแหล่งที่มาของการเรียนรู้และท้องถิ่นสามารถพัฒนาความรู้สึกของนักเรียนได้ 78.13, ดุรงค์ฤทธิ์ เอกวงษาและคณะ (2566) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ผลของการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเรียนรู้รายวิชาศาสตร์พระราชา การพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผลวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการเรียนรู้รายวิชาศาสตร์พระราชานักศึกษามีพัฒนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ 63.67

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หอมแดงศรีสะเกษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหอมแดงศรีสะเกษจากการสอบถามนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นนี้ใน ระดับมาก ในทุกด้านที่ทำการประเมินโดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\overline{X}$ = 4.06) เฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนพึงพอใจมากที่สุดใน ด้านการวัดและประเมินผล โดยความเที่ยงตรงและยุติธรรมในการประเมิน ($\overline{X}$=4.37) นอกจากนี้ยังพึงพอใจอย่างมากต่อความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$=4.20) และการที่เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ($\overline{X}$=4.13) นักเรียนหลายคนสะท้อนว่าหลักสูตรนี้ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นคนศรีสะเกษ สอดคล้องกับวิจัยของเดชกุล มัทวานุกูล (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง สุสานช่างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สุสานช่างวัดป่าอาเจียง จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก และศิริวรรณ คามตะศิลา และ คณะ (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลวิจัยพบว่า ผู้เรียนเห็นความสำคัญ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้นี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบท ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้มีความ "ทันสมัยและยืดหยุ่น" อยู่เสมอ เพื่อให้เนื้อหาตอบโจทย์ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนในยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการวิจัย พบว่า ด้านปัจจัยป้อน ควรส่งเสริมการ เกี่ยวกับนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ เพื่อสร้างความมั่นใจในการถ่ายทอดความรู้ และควรสนับสนุนปัจจัยเอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรม "ห้องเรียนธรรมชาติ" หรือแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนให้มากขึ้น

1.3 ผลการวิจัย พบว่า ด้านกระบวนการ ควรรักษามาตรฐานความหลากหลายของกิจกรรมไว้ และต่อยอดโดยเน้นกระบวนการ "เรียนรู้ผ่านการลงมือทำจริง (Active Learning)" ร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านให้เข้มข้นขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงทฤษฎีในห้องเรียนกับการปฏิบัติจริงในแปลงเกษตรอย่างกลมกลืน

1.4 ผลการวิจัย พบว่า ด้านผลผลิต ควรผลักดันให้ผลผลิตของผู้เรียนก้าวไปสู่การ "สร้างสรรค์นวัตกรรม" โดยนำเทคโนโลยีมาช่วยในการแปรรูปหรือทำสื่อประชาสัมพันธ์หอมแดงออนไลน์ ซึ่งจะเป็นการวัดผลจากชิ้นงานจริงที่สะท้อนศักยภาพผู้เรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งมีหลักสูตรท้องถิ่นที่ควรพัฒนาและนำเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนดังนี้คือหลักสูตรหอมแดงศรีสะเกษสำหรับบุคคลทั่วไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น กับกลุ่มที่เรียนแบบแยกรายวิชา เพื่อประเมินประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในบริบทของหลักสูตรท้องถิ่น และเพื่อเป็นแนวทางในการขยายผลการพัฒนาหลักสูตรในหัวข้ออื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2563). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน *https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2020/10/ 2298_6153.pdf*

จิตนา พุ่มไสว. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาด้วยแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองจันทร์. *E-Journal of Education Studies, Burapha University,* 3(3), 1-18.

เฉลียว ดอนกวนเจ้า. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เดชกุล มัทวานุกูล. (2561). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สุสานช่างวัดป่าอาเจียงจังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. *วารสารนวัตกรรมสังคม และ เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน,* 1(2), 17-30.

ดุรงค์ฤทธิ์ เอกวงษา, ชัยนะรินทร์ ทับมะเริง, และ พงศ์ปณต พลแดง. (2566). ผลของการพัฒนา แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ รายวิชาศาสตร์พระราชาการพัฒนาท้องถิ่น ตามปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง สำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. *วารสารพุทธศาสตร์ มจร. อุบลราชธานี*, 5(3), 395-404.

นิจฐี กีฬา, กาญจนา บุญส่ง, และไพรัช มณี โชติ. (2566). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยวนที่บ้านคูบัว ของโรงเรียน วัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. *วารสารมจรอุบลปริทรรศน์*, 8(1), 947-962.

มติชน. (2561). *รายงานพิเศษ: การศึกษาไทยกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.* มติชนออนไลน์. https://www.matichon.co.th

วีระยุทธ ชาตะการ, ศิรินันท์ พันธรักษ์, นพรัตน์ ชัยเรือง, วัยวุฒ อินทวงศ์ และพณกฤษ บุญพบ. (2567). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาผู้นำชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสาร มจร อุบล ปริทรรศน์,* 9(2), 927-940.

ศิริวรรณ คามตะศิลา, พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์, และชาติชาย ม่วงปฐม. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการงานอาชีพ และ เทคโนโลยีเรื่อง งานสานด้วยกก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal*, 16(2), 79-88.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. *https://www.dla.go.th/servlet/IntraEbookServlet*

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). หอมแดง จ.ศรีสะเกษ. สืบค้น วันที่ 5 มกราคม 2568 จาก : https://oae.go.th/view/1

UNESCO. (2019). *Local Curriculum Development: A Guide for Educators.*